

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 2

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 598 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 29-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Ilm-fanga baxshida umr Baxtiyor Islamov	8
Kichik biznesni rivojlantirishda “yashil” iqtisodiyotni keng tatbiq qilishning ahamiyati Gulnora Abdurahmonova Kalandarovna, Sanjar Baxodirovich G’oipnazarov	10
Brand Capital as a Determinant of Institutional Prestige and Student Choice in the Higher Education System ... Zufarova Nozima Gulamiddinovna	16
Inson va atrof-muhit dialektikasi: nomutanosiblik ko’rsatkichlari va ekologik muammolar Butaboyev Maxammadjon Tuychiyevich, Maxmudov Nosir Maxmudovich	24
Yashil budjetlashtirish va uni O’zbekistonda joriy etish istiqbollari Meyliev Obid Raxmatullayevich, Gofurova Kamola Xayrulla qizi	30
Iqtisodiyotda ta’lim va fan integratsiyasining asosiy yo’nalishlari Yormatov Ilmidin Toshmatovich	35
Transport vositalari va yo’llar turizm transport infratuzilmasini rivojlantirishning muhim omilidir Agzamov Shaxboz Akmalovich	39
Bank xizmatlarini raqamlashtirish orqali samaradorligini oshirish A. X. Salamov	44
Biznes-reja baliqchilik xo’jaligi rivojlanishi uchun asos sifatida Dosmurotova Shaxista Kengashovna	48
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog’liqligi Axmediyeva Aliya Toxtarovna	55
Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich	63
Tijorat banklari depozit operatsiyalari samaradorligini oshirish muammolari va ularni bartaraf etish yo’llari Shamsiyev Nodir Muratovich	67
Hududlarni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish masalalari Shagazatov Oybek bahodirovich	72
Hududlar biznes muhitini rivojlantirish va samarali boshqarish yo’nalishlari Davlatov Sanjar Abdimannonovich	76
Ijtimoiy rivojlanish xulq-atvor paradigmasida yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning nazariy asoslari Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	80
Korxonalar innovatsion faoliyatida raqamli transformatsiyaning muhim yo’nalishlari Yuldasheva Kamola Miraliyevna	84
O’zbekistonda agroturizmni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish (Buxoro viloyati misolida) Yoriyeva Farangiz Murodillayevna	89
Innovatsion tadbirkorlik muhitini kompleks baholashda xalqaro tashkilotlar tajribasi Nazarova Umida Avazovna	94
Turizm faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish samaradorligini oshirishning ayrim usullari Mirzaxodjayev Alisher Botirovich	98
Globallashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqirish Mirzayev Musurmon Umidullayevich	103
Surxondaro viloyati iqtisodiyotida kichik biznes va tadbirkorlikning o’rni va ahamiyati Fayziyeva Aziza Azamat qizi	108
Ta’lim muassasalarida xarajatlarni moliyaviy nazorat etishning samaradorligi tahlili Eshonqulov Davlatjon Rajabboyevich	113
Ta’minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	119
Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	123
Развитие цифровой трансформации банковского сектора Республики Узбекистан Абдурахманова Матлуба Махамадаминовна	129

Asosiy fondlarni hisoblash va baholash usullarini takomillashtirish istiqbollari.....	135
Rixsimbayev Odiljon Qobiljonovich	
Marketingda tovar harakati tizimini optimallashtirish va modellashtirish	141
Sherzod Xolmurodovich Pardayev, Kamola Abdujabborovna Pardayeva	
Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari:	
Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....	148
Sultonboeva Munira bahodirovna	
Soliq munosabatlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati: ilmiy-nazariy qarashlar.....	154
Axrоров Zarif Oripovich, Saidmurodov Feruz Sodiqjon o'g'li	
Взаимосвязь инвестиционной стратегии с оценкой эффективности инвестиционного проекта	159
С. С. Алиева, А. Назаров	
Erkin iqtisodiy zonalarning faoliyati va boshqaruv mexanizmini takomillashtirish.....	167
Sheraliyeva Saida Azatovna	
Xizmat safari xarajatlari hisobining huquqiy asoslari	170
Ergashev Sarvar Xudoynazarovich	
Инклюзивное образование и его особенности.....	175
Зайнутдинова Умида Джалоловна	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	179
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Mamlakatda soliq qarzdorligi vujudga kelishining asosiy sabablari va ularni qisqartirish yo'llari.....	184
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li	
Mulk qiymatini baholash tushunchasi, baholash obyektlari, baholanadigan qiymat turlari.....	188
Izbosarov Boburjon Bahriddinovich, Yoqubboyev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta xizmatlarining zamonaviy transformatsiyasi.....	193
G. Adilova	
Biznes subyektlarida samaradorlik masalalarini o'yinlar nazariyasi usuli bilan baholash.....	197
Mardiyev Nurali	
Yengil sanoatda "lean production" konsepsiyasini tatbiq etishning amaliy jihatlar.....	203
Yaxyayeva Inobat Karimovna	
Soliq salohiyatini baholash usullari va ularning tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ta'siri tahlili	207
Borotov Sharofiddin Jumaqul o'g'li	
Ko'chmas mulk bozorini baholashning institutsional asoslari	213
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm xizmatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	221
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
O'zbekistonning bank-moliya tizimi hamda unda Islom moliyasi	
instrumentlarini jalb etishdagi joriy tendensiyalar	226
Eshimov Alisher Dasmurodovich	
Tashqi savdoda notarif usullarni qo'llashning iqtisodiy oqibatlarini aniqlash	
metodologiyasi (rivojlangan davlatlar tajribasi).....	234
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Reklama xizmatlari va uning subyektlar samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlari.....	240
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishda sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish asoslari	245
Imonqulov Nuriddin Qo'shmon o'g'li	
Tijorat banklari biznes ekotizimini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	250
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
Majburiy tibbiy sug'urtaning vujudga kelishi va o'ziga xos xususiyatlari.....	256
Kenjayev Soxib Sayfiyevich	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy soliq ma'murchiligini joriy etish orqali budjet-soliq siyosati	
samaradorligini yanada oshirish.....	260
Yuldasheva Shaxnoza Xojiakbar qizi	
Jahon iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida derivativlar bozorining roli	266
Shokirov Mirkamol Mirolim o'g'li	
Boshqaruv hisobida mas'uliyat markazlarini tashkil etish masalalari.....	274
Sobirov Otabek Olimjonovich	

Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari	277
Kultayev Farxod Shavkatovich	
Tijorat banklari foydasi va rentabillik ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi omillar tahlilini takomillashtirish	281
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari aktivlar sifatini oshirish yo'llari	284
To'ychiyev Otabek Shamshiyevich	
Venchur kapitalining mohiyati va O'zbekistonda venchur tizimini rivojlantirishning institutsional asoslari.....	288
Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna	
Innovatsiyalar: zamonaviy iqtisodiyot uchun innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarurati.....	293
Malikova Dilrabo Muminovna, Tursunov Jahongir Ulug'bek o'g'li	
Budjet daromadlarining shakllanishida egri soliqlarning ta'sirini ko'p omilli ekonometrik modellashtrishda tahlil qilish.....	297
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsion jozibadorlikni oshirish yo'llari	302
Abdullayev Boburjon Akbaraliyevich	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	306
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	310
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	314
O. U. Shomurodov, A. A. Suyarov, Z. U. Uroqov, J. S. Urazov, A. T. Ablahatov	
Ways to Use the Experience of Foreign Countries in Creating a Beneficial Business Environment for Entrepreneurship And Improving Taxation	319
Mukhlisa Ikramova	
Aholi turmush darajasini oshirishda moliyaviy savodxonlikning o'rni va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri	325
Yusupov Muhammadali Soxib o'g'li, J.D. Xojiyev	
Temir yo'l sanoat korxonalarida ijtimoiy-mehnat munosabatlarini boshqarish bo'yicha xorijiy tajriba.....	329
Kadirova Sharofat Amonovna	
Механизм внедрения аутсорсинговой деятельности в АО “Ўзтемирйўлийўловчи”	332
Н. Э. Кахорова	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish investitsiyalarni jalb qilishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	337
Sharipov Bobur Anvar o'g'li	
“STEKLOPLASTIK” MJCHning bozordagi strategik holatini tahlil qilish	342
Musyeva Shoirazimovna	
Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari	348
M. Sh. Nazarova, Z. S. Kazakova	
Methodological Foundations of Bank Lending and Classification of Factors Affecting the Features of Obtaining Loans.....	353
Raxmanova Laylo bahodirovna, A. Karimova	
Agrosanoat klasterlarda tovar-moddiy zaxiralar samaradorligini KPI orqali baholash uslubiyati.....	357
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	
Faol tadbirkorlar faoliyatida kambag'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari.....	362
Salamov Ibrohim, Nazarova Maryam Sharifovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich, Kudratov Rizo Turdibayevich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Xudayberdiyeva Ma'rifat Umarovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari	369
Tursunova Shaxnoza Farxod qizi	
Процессы цифровизации АО “Hududgazta'minot”	373
Хусанов Кахрамон Нишонович	
O'zbekistonda aholi turmush darajasini oshirish yo'llari.....	378
Abdullayeva Madina Kamilovna, Eldorbekov G'ofurbek Iskandarbek o'g'li	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik subyektlari uchun kredit tizimini takomillashtirish mexanizmi.....	381
Bobayev Isroiljon Abidinbiyevich	
Mamlakatga jalb qilingan xorijiy kapitalning tovarlar va xizmatlar importi salohiyatiga ta'sirini ekonometrik modellar bilan baholash.....	386
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li	

O'zbekistonda bank xizmatlari raqobatbardoshligini baholash mazmuni va o'ziga xos xususiyatlari.....	394
Sh. Madraimov	
Kapital bozorida sug'urta kompaniyalar institutsional investor sifatida	397
Xasanova Lola Mamasharifovna	
Yangi O'zbekiston strategiyasida institutsional islohotlarni yanada chuqurlashtirish va ko'p funksiyali raqamlashtirishning ilmiy asoslari	400
B. B. Berkinov	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari orqali jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirish mexanizmlari.....	409
G'afurov Umidjon Bahodir o'g'li	
Rivojlangan mamlakatlarda keksa fuqarolarning bandligini oshirish kam ta'minlangan aholi qatlamini qo'llab-quvvatlash usuli sifatida (Yaponiya tajribasi misolida).....	413
Karimov Bekzodjon Ilxomovich	
Tashqi savdoni oshirishda boj-tarif siyosatini takomillashtirish mexanizmlari	420
Pardayev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
Финансы или корпоративные финансы	426
Уринов Бобур Насиллоевич	
In Ensuring Economic Development in the Country Green Economy and its Features	432
Akhunova Shakhistakhon Nomonjanovna, Abdusattorova Mokhirabonu Abdugoppor kizi	
Tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	437
Jo'rayev O'ktam Panji o'g'li	
Сокращение уровня бедности в Узбекистане.....	443
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
Paxtachilik sohasida ishlab chiqarish jarayonlari samaradorligini oshirishning innovatsion yechimlari va uning foydaga ta'sirini baholash	448
S. B. Inoyatov	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlash amaliyotidagi muammolar va ularni barataraf etish yo'llari	453
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
Mahalliy budjet daromadlarining nazariy va ilmiy asoslari	460
O'lokulova Feruza Mansurovna	
Kambag'allikni qisqartirish – aholi turmush farovonligini ta'minlashning muhim omili	463
Usmanov Baxodir Baxtiyorovich	
Raqamli marketingni rivojlantirish zaruriyati	469
Xalmuxamedova Zebaxon Babaxanovna	
Tijorat banklari o'rtasidagi raqobatni rivojlantirish orqali fond bozorida aksiyalar narxini barqarorligini ta'minlash istiqbollari	473
M. Yuldosheva	
Konchilik sanoati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish mexanizmlarining ilmiy-nazariy asoslari	480
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'zbekistonda banklar moliyaviy xizmatlari va ular sifatining amaldagi holati tahlili	487
Mirzayev Mirza Abdullayevich	
Oliy ta'lim muassasalarining iqtisodiy samaradorlikning raqobatbardoshligini institutsional tahlil qilish mexanizmi.....	492
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna	
Integrasiya sharoitida to'qimachilik sanoatining rivojlanishi	499
Ziyayeva Muhtasar Mansurdjanovna	
Auditorlik tekshiruvini tashkil etish va o'tkazish jarayonlarini takomillashtirish	503
Karamatova Noiba Husnitdinovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	510
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Экономическое сознание и экономическое мышление: теоретический анализ.....	517
Пардаев Мамаюнус Каршибаевич, Мухаммедов Мурод Мухаммедович	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklari tomonidan qurilish korxonalarini kreditlashni takomillashtirish yo'llari	522
Sultanov Baxram Begdullayevich	

Роль искусственного интеллекта в современных технологиях медиаобразования в высших учебных заведениях.....	526
Самигова Гуландом Абдужаббаровна	
Talabalarga moliyaviy yordam dasturlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri	534
Mirzayeva Muhlisa Ubaydullo qizi	
Mintaqaviy investitsion jozibadorlik va investitsion siyosat: nazariy talqin	539
Muminov Akmal Tulkunovich	
Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida oliy ta'lim tizimining ta'siri	543
Nasimov Adiz Azamat o'g'li, Baxtiyorova Jasmina Jasurovna, Axrorov Zarif Oripovich	
Respublikada fermer xo'jaliklarga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish va agroxizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari	548
Shukurov Ilxom Safarboyevich	
Turli mamlakatlarda oliy ta'limni moliyalashtirish yo'llari	555
Umarova Moxigul Maxmayunus qizi	
Dehqonchilikni innovatsion asosda rivojlantirishning xorijiy tajribasi	560
Yuldashev G'iyos Turabekovich	
Tijorat bank xizmat turlarini islomiy bank xizmatlari orqali rivojlantirish istiqbollari	564
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Qishloq xo'jaligi mahsulotini baholash va hisobga olishning uslubiy jihatlarini takomillashtirish	570
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Секреты интересного урока в начальной школе	577
Гараева Олеся Владимировна	
Iqtisodiyotni barqaror rivojlanishda yashil iqtisodiyotning o'rni	580
Ibragimova Gulchehra Toxirovna	
Mahsulot va xizmatlarni raqamli transformatsiyasini amalga oshirish algoritmi	584
Kucharov Abrorjon Sobirjanovich, Bobojonov Azizjon Babaxanovich, Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
O'zbekiston Respublikasining soliq tizimi mamlakatda yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish vositasi sifatida	591
Nabiyev Feruz Nurmurodovich	

AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISHDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN KREDIT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI

Bobayev Isroiljon Abdinabiyeovich

Namangan muhandislik qurilish instituti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik subyektlari uchun kredit tizimini takomillashtirish mexanizmi hamda tadbirkorlik va biznesni rivojlantirish maqsadida aholini, jismoniy va yuridik shaxslarni tijorat banklari va raqamli banklar tomonidan moliyalashtirish to'g'risidagi fikr va mulohazalar keng yoritilgan.

Kalit so'zlar: kredit, kredit turlari, bank tizimi, xususiy banklar, raqamli banklar, bank plastik kartalari, kredit karta, kredit tarixi, bank marjasi, Markaziy bankning qayta moliyalashtirish stavkasi, kredit garovi va ta'minoti.

Abstract: In this article, it's given the information about the mechanism of improving the credit system for the entities of entrepreneurship to improve the well-being of the population and the comments and ideas on financing of the population, physical persons and legal entities by commercial banks and digital banks in order to develop entrepreneurship and business.

Key words: credit, types of credit, banking system, private banks, digital banks, bank plastic cards, credit card, credit history, bank's margin, refinancing rate of the Central Bank, loan collateral and provision.

Аннотация: В данной статье рассмотрен механизм совершенствования кредитной системы субъектов предпринимательства для повышения благосостояния населения, а также мнения и комментарии по вопросам финансирования населения, физических и юридических через лиц коммерческими банками и цифровыми банками. в целях развития предпринимательства и бизнеса.

Ключевые слова: кредит, виды кредита, банковская система, частные банки, цифровые банки, банковские пластиковые карты, кредитная карта, кредитная история, банковская маржа, ставка рефинансирования Центрального банка, обеспечение и обеспечение по кредиту или долгов.

KIRISH

Yangi O'zbekistonning milliy iqtisodiyotini jadal sur'atlarda rivojlantirish sharoitida turli mulkchilik subyektlari faoliyat ko'rsatib, ularning ichida aksariyati tadbirkorlik bilan shug'ullanishadi. Bu jarayon esa har qanday korxonaning moliyaviy masalalari qay darajada rivojlanganligi bilan bog'liq. Bugungi kunda har qanday biznesni yuritish uchun eng kerakli vositalardan biri bu – pul hisoblanadi. Ammo "puldani pul yaratish oson ish emas". Shuning uchun ajdodlarimiz "pul topish qiyin lekin uni sarflash oson" deyishgan. Tadbirkorlik faoliyatini boshlash uchun moliyaviy manba bo'lishi kerak. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, kichik biznes subyektlari o'z mablag' sarflab, o'z faoliyatlari davomida ko'proq miqdordagi pul mablag'larini aylantirishyapti. Bu jarayonda agar moliyaviy mablag'lar kichik korxonaning o'zidagi biron-bir manbadan tushsa, ular ichkariga tashqaridan kelib tushsa – tashqi moliyaviy mablag'lar deyiladi. Kredit bu foizda qaytarish sharti bilan pul va material mablag'larini ma'lum bir muddatda foizda qaytarish sharti bilan beriladigan iqtisodiy munosabatlar yig'indisi hisoblanadi. Kreditning quyidagi turlari mavjud: 1. Bank krediti. 2. Xo'jaliklararo kredit. 3. Tijorat krediti. 4. Iste'mol krediti. 5. Ipoteka krediti. 6. Davlat krediti. 7. Xalqaro kredit.

Ta'kidlash lozimki, bank tizimida so'nggi yillarda quyidagi o'zgarishlar bo'ldi: Respublikamizda 2021-yildan boshlab, 4 ta raqamli banklar o'z moliyaviy bank xizmatlarini taqdim etib kelishmoqda. Bular quyidagi banklar: TBC BANK, ANOR BANK, UZUM BANK (avvalgi APELSIN BANK), va TENGE BANK, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-2025 yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasi bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risidagi farmoniga ko'ra moliyaviy xizmatlarning ommabopligini oshirish, banklarning hududlarga kirib borishini kengaytirish, aholi punktlarida turli xildagi 24/7 uzluksiz moliyaviy bank xizmatlarini ko'rsatish orqali bankomatlarni o'rnatib, bank plastik kartochkasidagi pul mablag'larini naqdlashtirishni yo'lga qo'yish,

banklarda davlat ulushini kamaytarish orqali xususiy banklar sonini yanada ko'paytirish, raqamli bank xizmatlarini yo'lga qo'yish, yuqori reytingda turuvchi xorijiy banklar bilan hamkorlik diplomatik aloqalarni o'rnatish bo'yicha islohotlar va rejalar ishlab chiqilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Bugungi kunda Respublikamizdagi barcha tijorat banklarida aholiga raqamli bank xizmatlari ko'rsatib kelinmoqda. Masalan: ATB "Qishloq Qurilish bank"da "depozit banking" bank xizmati bank mobil dasturi yoki bank mobil ilovasi orqali jismoniy shaxslar – omonatchilar amalga oshirish mumkin bo'lgan quyidagi rasmda o'z aksini topgan:

1-rasm: ATB "Qishloq qurilish bank" da "deposit banking" mobil dasturi orqali jismoniy shaxslar bo'lgan omonatchilar amalga oshirish mumkin bo'lgan amaliyotlar¹

Banklardan kredit berish tartibi:

1. Kredit oluvchi bank mijoziining identifikatsion ma'lumotlari
2. Kredit karta bu alohida bank kartasi bo'lib, bank tomonidan qo'yilgan limit doirasida pul mablag'larini ishlatish huquqini beruvchi kreditlashning shakli
3. Kredit ajratish mumkin bo'lgan jismoniy shaxslar. Banklarda milliy valyutada bank plastik kartasi mavjud bo'lgan hamda doimiy daromad manbaiga (oylik ish haqi va unga tenglashtirilgan to'lovlar, pensiya) ega bo'lgan O'zbekiston Respublikasi fuqarolari
4. Kredit miqdori: kredit karta orqali mablag'i 50 000 000 so'mgacha ajratiladi. Qarz oluvchi jismoniy shaxsga ajratiladigan kreditning oylik to'lov miqdori uning oxirgi 6 oyi davomida olgan daromadi o'rta-chasining 50 % dan oshmasligi lozim
5. Kredit muddati 4 yil (48 oy). Kredit ajratilgan sanadan boshlab dastlabki 24 oyi (2 yil) davomida bank mijozi tomonidan kreditni bankka qaytarish grafigiga asosan qaytarilgan mablag'dan qayta foydalanish
6. Kreditning foiz stavkasi: 27 % foiz Bank mijozi tomonidan ishlatilgan mablag' miqdoriga ishlatilgan kun uchun foiz hisoblanadi.
7. Qarz oluvchi tomonidan taqdim etiladigan hujjatlar:
 - 7.1. Kredit karta olish va kredit ajratish to'g'risida ariza
 - 7.2. Qarz oluvchining pasport yoki ID kartasi nusxasi
 - 7.3. Quyidagi ta'minot turlaridan biri; uchinchi shaxs kafilligi,
 - 7.4. Kredit qaytmasligi xatarini sug'urta qilish

¹ <https://bank.uz/uz/news/hammasini-telefon-orqali-boshqarasiz-bankka-borish-shart-emas25390> O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarini rasmiy veb sayti yangiliklari

- Kreditni qaytarishda garovga avtomashina yoki ko'chmas mulk qo'yish
8. Kredit ajratish tamoyillari. Kredit karta qaytarishlilik, to'lovlilik, muddatlilik va ta'minlanganlik shartlari asosida ajratiladi
 9. Kreditning so'ndirilishi. Kredit kartadan foydalanish davomida mijozning bank plastik kartasiga kelib tushadigan mablag'lar kreditning asosiy qarzi va foizlarini so'ndirishga yo'naltiriladi.
 10. Limit to'xtalishi. Mijoz tomonidan so'ndirilishi lozim bo'lgan oylik to'lov grafigi o'z vaqtida to'lanmagan shu kunning o'zida kredit karta bloklanadi va keyingi amaliyot to'xtatiladi.

Darhaqiqat, kredit olish yirik xaridlarni amalga oshirishning eng tez va qulay usullaridan biridir. Ayniqsa, mablag' jamg'arishga imkoniyat bo'lganida va pul zarur bo'lganida, kredit olish ko'pchilik aholi qatlamida yagona yechim hisoblanadi. Bir tomondan, bank kredit ajratish bo'yicha ijobiy qaror qabul qilishga ta'sir qiluvchi omillar yetarlicha shaffof va hammaga ma'lum. Biroq bankning barcha talablarini bajarish imkoniyati har doim ham mavjud emas. Qarz oluvchiga so'ralgan kreditning bank tomonidan ijobiy tasdiqlanishi imkoniyatini oshirish uchun ba'zi maslahatlar berib o'tamiz. Ehtimol sizda bankda omonat yoki joriy hisob-raqam, ish haqi kartasi (siz bank mijozisiz-ish haqi loyihasinining ishtirokchisi), debet kartasi ochilgan yoki kredit shartnomasi tuzilgan va ilgari olingan kredit yopilgan. Bank uchun siz tekshirilgan va ishonchli mijozsiz, bu dalil kredit olish imkoniyatini oshiradi. Kredit tarixi bu qarz oluvchining moliyaviy majburiyatlari, berilgan barcha kreditlar, kafilliklar to'g'risidagi ma'lumotlardir. Kredit arizasi bo'yicha qaror qabul qilishdan oldin bank kredit byurosidan qarz oluvchining kredit tarixi haqida ma'lumot oladi. Shuningdek, qarz oluvchining o'zi ham bankka ariza berishdan oldin kredit olish imkoniyatlarini baholash uchun o'zining kredit tarixi bilan bepul tanishishi mumkin. Daromad miqdori qanchalik yuqori bo'lsa, bank ma'qullashi mumkin bo'lgan kredit miqdori ham shunchalik katta bo'ladi. Shuning uchun, agar sizda bir necha daromad manbalari mavjud bo'lsa, ularni ham hisobga olinishi uchun rasmiy hujjatlar bilan tasdiqlashingiz kerak. Qo'shimcha daromad manbalari quyidagilar bo'lishi mumkin: shartnoma bo'yicha ijaraga berilgan ko'chmas mulk, depozitlar bo'yicha foizlar, qimmatli qog'ozlardan olingan foyda, qo'shimcha ish joyidan olingan daromad, pensiyalar, premiyalar va boshqalar. Muhim jihati shundaki, bank aliment va ijtimoiy nafaqalarni daromad manbayi, deb hisoblamaydi.

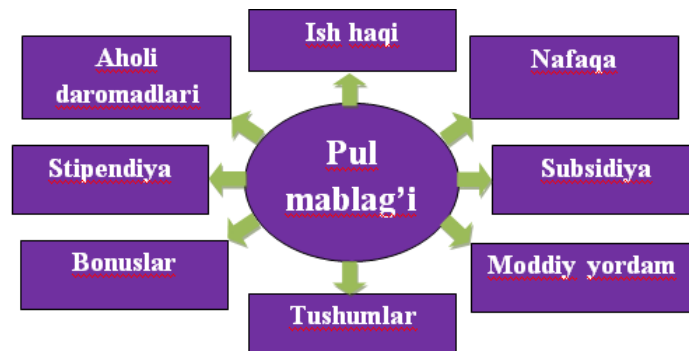
Banklar kredit turiga qarab hujjatlar ro'yxatini talab etadi, faqatgina pasport yoki ID karta va boshqa kengaytirilgan hujjatlar to'plami bo'lishi mumkin. Bank siz haqingizda qanchalik ko'p ma'umotga ega bo'lsa, kredit olish imkoniyatingiz shunchalik yuqori bo'ladi. Shu sababli bankka o'z haqingizda iloji boricha ko'proq aniq ma'lumot berishingiz maqsadga muvofiq bo'ladi.

Bir vaqtning o'zida bir necha bankka kredit so'rab murojaat qilmaslik kerak. Kredit olish uchun arizalar kredit tarixida aks etadi, natijada kredit olish uchun murojaat qilgan shaxs xuddi bankdan kredit olishga harakat qilayotganidek ko'rinishi mumkin. Hozirgi kunda tijorat banklarining NIKI bazasida bank mijozining boshqa bankdan qarzi mavjud bo'lgan taqdirda, boshqa bankdan kredit olish imkoniyati bo'lmaydi. Shuning uchun fuqarolarimiz faqat bitta bank kredit olishlari kerakligini eslatib o'tamiz. Tijorat banklari kredit turiga qarab qarz yuki darajasini mustaqil ravishda belgilaydilar. Oylik daromad va xarajatlar nisbatini hisoblash va oylik to'lovning maqbul miqdorini aniqlash muhim ahamiyatga ega. Daromadning 40 %dan ko'prog'ini kredit to'lash uchun sarflash qarz oluvchi uchun xavflidir, eng oddiy fors-major holatlarida ham siz to'lovlarni o'z vaqtida to'lay olmasligingiz mumkin. Banklar uchun ham kredit oluvchining qarz yuki yuqoriligi xavfli hisoblanadi. Shuning uchun qarz yuki ko'rsatkichi qanchalik baland bo'lsa, kredit olish imkoniyati shunchalik past bo'ladi.

Kredit oluvchi fuqarolarga kafillar haqida fikr bildiradigan bo'lsak, agar so'ralgan kredit miqdori katta bo'lsa, unda kafillar yoki birgalikda qarz oluvchilarni jalb etish yaxshiroqdir. Agar kutilmagan vaziyat yuzacha kelsa, bank qarz oluvchining pulni qaytarishi uchun ko'proq kafolatlariga ega bo'ladi va kreditni ma'qullashi ehtimoli ortadi. Bundan tashqari, aksariyat banklar birgalikda qarz oluvchilar va kafillarning daromadlarini jami daromad sifatida hisobga oladi, bu esa kattaroq miqdorda kredit olish imkoniyatini oshiradi.

NATIJA VA TAHLILLAR

Natija va tahlillarga ko'ra, tadbirkorlarni kredit olishdan asosiy maqsadi foyda olish hisoblanadi. Shunday ekan, tadbirkorlikni rivojlantirishda ichki mablag'larning mavjudligi bozor subyekting likvidligini oshiradi. Kichik korxona o'z tovarlarini sotib, xizmat ko'rsata borgan sari, buning evaziga pul olib, o'z xarajatlarni qoplashga sarflaydi. Eskirib borayotgan uskunalar (ish qurollari, mashinalar, binolar)ni yangilash va almashtirish qiymati bo'lmish amortizatsiya xarajat turlaridan biridir. Odatda kichik korxona yoki mikrofirmalar amortizatsiya mablag'lari talab etilgan paytda naqd turishi uchun ularni alohida saqlaydi. Sarf-xarajatlar qoplangandan keyin qoladigan mablag' korxonaning daromadi hisoblanadi. Garchi mulk egasi yoki ishbilarmonlar daromadni to'liq olib qo'yishlari mumkin bo'lsa-da, ular ko'p hollarda daromadning bir qismini bo'lsa ham ishda (kapital aylanmasini) qoldiradilar (2-rasmga qarang). Ushbu rasmda aholining barcha daromadlari keltirilgan bo'lib unda aholi farovonligini yaxshilash uchun sarflanadigan pul mablag'lari keltirilgan. Bularga aholi daromadlari, ish haqi, nafaqa, stipendiya, subsidiya, bonuslar, moddiy yordam, tushumlar kiradi. Bu barcha daromadlar pul mablag'lariga qarab yo'naltirilganligini ko'rishimiz mumkin.

2-rasm: Kapital aylanishi jarayonida daromadni yanada ko'payishi (muallif ishlanmasi)

Tadbirkorlik va biznes loyihalarini moliyalashtirish uchun banklarga \$ 300 million kredit linyasini ajratiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti "Hududlarda tadbirkorlik loyihalarini moliyalashtirish mexanizmlarini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorini imzoladi. Qarorga ko'ra, banklarga Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasining mablag'lari hisobidan \$ 300 million kredit linyasini ajratiladi. Ushbu mablag' kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatini moliyalashtirish uchun foydalaniladi. Kredit linyasi banklarga 7 yil muddatga, shu jumladan, 3 yillik imtiyozli davr bilan yillik 10 foiz stavkada milliy valyutada ajratiladi. Banklar tomonidan kreditlar ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohasidagi loyihalarni amalga oshirish uchun yillik 14 foiz stavkada, 5 yilgacha muddatga, shu jumladan, 2 yilgacha bo'lgan imtiyozli davr bilan 5 milliard so'mgacha miqdorda ajratiladi. Bunda qurilish, savdo, vositachilik sohasidagi loyihalar, shuningdek, aksizosti tovarlar ishlab chiqaruvchilar, davlat korxonalari va ustav kapitalida davlat ulushi mavjud bo'lgan yuridik shaxslar hamda aylanma mablag'larni to'ldirish holatlari bundan mustasno². Tadbirkorlikning faoliyat davri 6 oygacha bo'lganda 1 milliard so'mgacha, 6 oydan 1 yilgacha bo'lganda 2 milliard so'mgacha, 1-yildan 2 yilgacha bo'lganda 3 milliard so'mgacha, 2-yildan 3 yilgacha bo'lganda 4 milliard so'mgacha va 3-yildan oshganda 5 milliard so'mgacha kreditlar ajratiladi. Kredit linyasi mablag'larning kamida 70 foizi Nukus shahridan, viloyatlarning ma'muriy markazlaridan va viloyat bo'ysunuvida bo'lgan shaharlardan tashqari hududlarda faoliyat ko'rsatayotgan tadbirkorlarga ajratiladi.

O'zbekistonda 2024-yil iyuldan boshlab kredit ajratishning barcha bosqichlari raqamlashtirilgan holda elektron platformalarda amalga oshiriladi. Bu haqda O'zbekiston Respublikasi Prezidentning "Aholini kichik va o'rta biznesga keng jalb qilishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori loyihasida keltirilgan. Hujjatga muvofiq, davlat dasturlari doirasida ajratilayotgan kreditlardan samarali foydalanish, ularning o'z vaqtida qaytarilishini ta'minlash maqsadida 2024-yil 1-iyuldan boshlab:

- kredit ajratishning barcha bosqichlari (arizani ko'rib chiqish, qaror qabul qilish, kafillik berish va kredit ajratish) raqamlashtirilgan holda elektron platformalarda amalga oshiriladi;
- kredit ta'minotlarini nazorat qilish, garovga olingan mulklarni taqiqdandan to'liq yoki qisman chiqarish hamda almashtirish jarayonlari elektron platformalar orqali markazlashgan holda tashkil qilinadi;
- zamonaviy axborot texnologiyalari yordamida mijozlar biznes-rejalar asosida faoliyat yuritayotgani, pul oqimlari va boshqa ko'rsatkichlarini tahlil qilish orqali xatarlar oldindan aniqlanadi;
- davlat dasturlari doirasida tuman (shahar) va mahallalarga ajratiladigan kreditlar hajmi yuzaga kelgan muammoli kreditlar ulushidan kelib chiqib belgilanadi.

Aholini kichik va o'rta biznesga keng jalb etish bo'yicha hududiy komissiyalar tashkil etilib, hududlar va davlat dasturlari yo'nalishlari kesimida 2024-yilda 2 million biznesga jalb qilinadi. Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasi tomonidan loyihalarni moliyalashtirish uchun "Biznesni rivojlantirish banki" ga jami \$ 300 million AQSH dollari miqdorida mablag'lar ajratiladi. Shundan \$ 75 million AQSH dollari bank ustav kapitalini oshirishga yo'naltirilib, qolgan \$ 225 million AQSH dollari subordinar qarz sifatida 15 yil muddatga, 5 yillik imtiyozli davr bilan yillik 5 % stavkada beriladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

2024-yil 1-yanvardan 2026-yil 1-yanvargacha davlat xaridlari maxsus axborot portalida davlat ishtirokidagi yirik korxonalar bilan kooperatsiya asosida tashkil qilingan kichik tadbirkorlik subyektlariga o'zlari ishlab chiqargan tovarlarni (mahsulotlarni) davlat buyurtmachilariga bir moliya yili davomida jami 10 milliard so'mgacha qiy-

2 Manba: <https://uzreport.news/economy/tadbirkorlik-loyihalarini-moliyalashtirish-uchun-banklarga-300-mln-kredit-liniyasini-ajrat-dan-olingan-ma'lumot>.

matda to'g'ridan to'g'ri shartnomalar asosida sotishga ruxsat berilsin. Respublikamizda faoliyat ko'rsatayotgan barcha tadbirkorlik subyektlari, xususan, yakka tartibdagi tadbirkor, xususiy tadbirkor, mas'uliyati cheklangan jamiyatlarning tovar aylanmasidan kelib chiqqan holda, tijorat banklaridan onlayn platforma orqali kreditlashning shaffofligi ancha ta'minlagan holda, tadbirkorlarni vaqtini tejagan holda masofaviy tarzda biznes yuritishda har tomonlama qulay shart-sharoit yaratib berilmoqda. Kredit ajratishning barcha bosqichlari ya'ni arizani ko'rib chiqish, qaror qabul qilish, kafillik berish va bank mijoziga kredit mablag'ini ajratish raqamlashtirilgan holda elektron platformalarda amalga oshiriladi, kredit ta'minotlarini nazorat qilish, garovga olingan ko'char yoki ko'chmas mulklarni (uy-joy yoki avtomashina) taqiqdan to'liq yoki qisman chiqarish hamda almashtirish jarayonlari elektron platformalar orqali markazlashgan holda tashkil etiladi, zamonaviy innovatsion axborot texnologiyalari yordamida mijozlar o'zlari tuzgan biznes rejalar asosida faoliyat yuritayotgani, pul oqimlari va boshqa ko'rsatkichlarini tahlil qilish orqali xatarlar oldindan aniqlanadi va foyla olishga intiladilar. Hududlardagi kichik biznes markazlarida o'qigan tadbirkorlarning loyihalarini eng qulay shartlarda moliyalashtirish yo'lga qo'yiladi. Bunda kichik biznes loyihasining 10 foiziga tadbirkor investitsiya kiritisa, 45 foiziga "Biznesni rivojlantirish banki"ning o'zi qolgan 45 foizi uchun Davlat ko'magiga moliyaviy resurs yo'naltiriladi. Kreditlar tadbirkorlarga 5-7 yil muddatga imtiyozli shartlar asosida beriladi. Ushbu kredit mablag'larining 150 million dollari bo'yicha kredit liniyalari 2023-yil 1-oktyabrdan ochiladi. O'z biznesini yo'lga qo'ya olgan, "kredit va soliq tarixi" toza bo'lgan tadbirkorlik subyektlariga faoliyatini yangi bosqichga olib chiqish uchun kredit olishda garov talabi 50 foizga kamaytiriladi. Shuningdek, loyiha doirasida olib kiriladigan asbob-uskunalarini sug'urtalash, xom ashyo va materiallarni sertifikatlash xarajatlari markazlar tomonidan qoplab beriladi. Umuman olganda, dasturda ishtirok etayotgan kichik biznes korxonalari faoliyatini uch yilgacha tekshirishga yo'l qo'yilmaydi.

Takliflar

1. Xorijiy davlatlarda ishlayotgan O'zbekistonlik fuqarolarimizni O'zbekistonga xorijiy valyutada yuborayotgan pul mablag'larini Respublikamizda faoliyat ko'rsatayotgan barcha tijorat yoki raqamli banklarning MOBIL BANK ILOVALARIDA XALQARO PUL O'TKAZMALARI xizmatini yo'lga qo'yish va foydanish orqali AQSh dollariga yoki O'zbek so'miga ayriboshlab, ushbu pul mablag'larini VISA, HUMO yoki UZCARD kabi bank plastik kartalariga o'tkazib uni 24/7 ONLINE ATM ya'ni BANKOMATLAR orqali AQSh dollarida naqdlashtirishni joriy etish.
2. Tijorat yoki raqamli banklarning MOBIL BANK ILOVALARI orqali bank plastik kartasidan boshqa bank plastik kartasiga pul mablag'larini o'tkazish "P2P" Bank mobil pul mablag'larini o'tkazayotganda komisiya haqini pasaytirish
3. Tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlash orqali aholi farovonligini oshirish maqsadida Respublikamizda faoliyat ko'rsatayotgan ayrim raqamli banklarning kredit foiz stavkasini tushirish, bank marjasini iloji bo'lsa 6 % deb belgilansa, O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining qayta moliyalashtirish stavkasi 14 % + Raqamli Bank Marjasi 6 % = 20 % dan aholi va tadbirkorlik subyektlariga kredit mablag'larini ajratishni amaliy choralari ko'rish.
4. O'zbekistonda Raqamli banklar sonini yanada ko'paytirish orqali bank mijozlariga va norezidentlarga tez va sifatli masofaviy bank xizmatlarini ko'rsatish
5. O'zbekistonda Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish va O'zbekiston Respublikasining chekka hududlarida va ovullarida elektr-energiya muqobiligini ta'minlash maqsadida QUYOSH PANELLARI ni kredit asosida bo'lib to'lash sharti bilan aholiga berish ishlari salmog'ini yanada ko'paytirish

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Shavkat Mirziyoyevning "2020–2025 yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida" gi farmoni. 2020-yil 12-may. <https://lex.uz>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-noyabrdagi "Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda mikromoliya xizmatlarining o'rni va ulushini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 364-son qarori. e-qaror.gov.uz>doc/1640130
3. "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini milliy valyutada kreditlash" D.Botaxanov So'nggi milliy tadqiqotlar nazariy asl Respublika Ilmiy Uslubiy Markazi, 6-jild, 7-son, 13.07/2023-yil.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining 25.04.2022-yil sanasidagi "2022-2026-yillarda Namangan viloyati hududlarini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 211-sonli qarori.
5. <https://lex.uz/> O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi.
6. <https://cbu.uz/uz/> O'zbekiston Respublikasi Markaziy Banki.
7. <https://anorbank.uz/credits/> Anor bank raqamli banki.
8. <https://uzumbank.uz/ru> Uzum bank raqamli banki.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.